

POHJOIS-KARJALAN

RESERVIN UPSEERI

N:o 3—4

JOULUNUMERO - 1955

Pohjois-Karjalan reservin upseereille

Kulunut vuosi on osoittanut reservin upseerien järjestötoiminnan olevan maakunnassamme jatkuvasti tiivistymässä ja harrastuksen sitä kohtaan lisääntymässä.

Sekä vanhat — jo harmaantuneet — reservin upseerit että nuoret, juuri koulunsa päättäneet, ovat toimineet rinta rinnan yhteisenä päämääränä maanpuolustushengen kohottaminen ja velvollisuuden täyttäminen isänmaata kohtaan.

Kiittäen kerhoja ja niiden jäseniä vuoden aikana suoritetusta työstä toivotan kaikille

Hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta

ONNI MÄKELÄ

Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiirin
puheenjohtaja

Kansikuvaamme

on piirtäjän näkemys ns. Malmin patterista, joka Suomen sodan 1808—09 aikana oli Joensuun puolustuksena Pielisjoen länsirannalla nykyisen Länsisillan eteläpuolella. Patteri käsitti kaksi senaikaista tykkiä, jotka olivat suunnatut Niinivaaralle. — Kuvan on piirtänyt toimittaja V. Keskitalo.

Merkkipäiviä

31. 12. -55 Keinonen Väinö, johtajaopettaja, luutnantti 50 v.

2. 2. -56 Kiiskinen Onni Emil, metsänh., luutnantti 50 v.

10. 2. -56 Seppänen Tauno Johannes, kaup.lääk., lääk.maj. 50 v.

10. 2. -56 Rouhiainen Erkki Aulis, piiritark., luutnantti 50 v.

11. 2. -56 Icen Örnulf, tullinhoitaja, luutnantti 50 v.

7. 12. -55 täytti konttoripäällikkö, kapteeni Reino Konttinen 50 vuotta, myöhäiset onnitelomme.

Joulun kynttilät.

EVERSTI L. A. AIRILA:

Sodanaikaisen reserviupseeriston perinteet

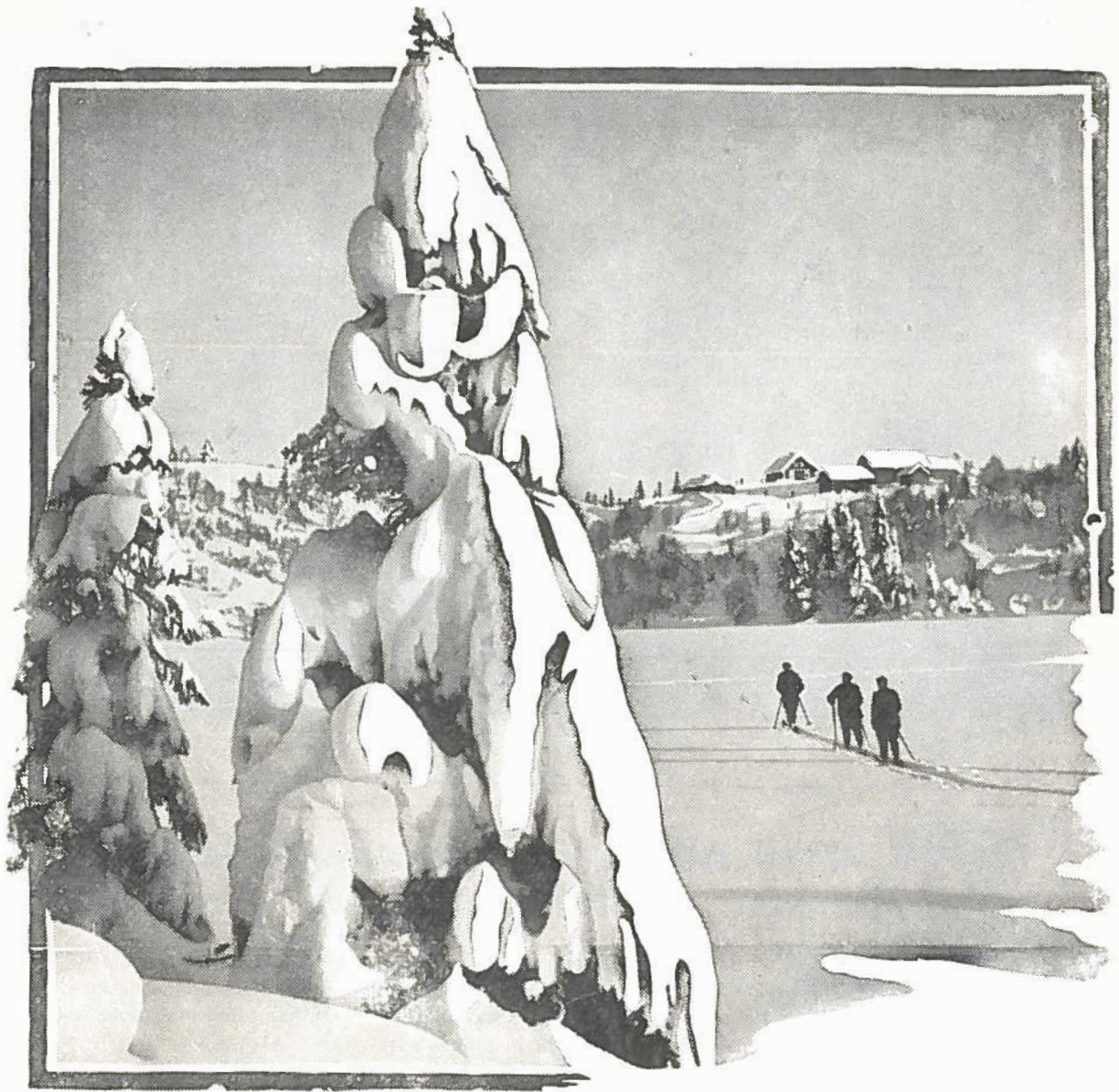
Sotien jälkeisen epävarmuuden ja sekavuuden aiheuttamasta henkisestä lamaan- ja odotustilasta, jolle oli ominaista maanpuolustushengen merkityksen väheksyminen sekä siihen liittyvän kaikenlaisen maanpuolustustyön ja -mahdollisuuksien romuttamismieli, olemme monistakin syistä vuosi vuodelta pääsemässä ja

heräämässä todellisuustajuun. Tässä herätystyössä on taistelussa karaistunut ja kokemuksissa koulutunut, kaikkia elämäneloja ja yhteiskuntaluokkia edustava sodan ajan reservin upseeristo tuntenut tehtäväkseen olla mukana. He ovat tunteneet velvollisuutensa ja ymmärtäneet mitä upseerin olemus on heiltä vieläkin vaatinut, tunteneet — jos kuka — sotien vaatimat arvaamattomat ponnistukset sekä sotien jälkeisen ajan suuriarvoiset suoritukset ja antaneet jälleen maanpuolustusasialle oman suurimerkityksellisen panoksensa, kuten viime sotiemmekin raskaina vuosina.

Ei siis ole ihme, että vallinneissa olosuhteissa reservin upseerit ovat tunteneet omakohtaista huolestumista myös siitä, voidaako säilyttää jatkuvan rauhan ja työn aika, pysyä irti mahdollisimman loitolla sodasta sekä pystyä kantamaan maan ottamat velvollisuudet tässä suhteessa, eikä maastamme pääsisi muodostumaan puolustuskyvytöntä tyhjiötä, joka olisi kaikkien saalistuksen ja suurempien »vieraan avun» kohteena. He ovat tunteneet tarvetta par-

haan kykynsä mukaan palvella itse-näistä ja vapaata kansaansa ja isänmaataan toimintaohjeena koko maan etu sekä raskain uhrein saavutettu ja lunastettu tulevaisuus.

Tämä sotien kasvattama ja velvollisuutensa tajunnut reservin upseeristo joutuu kuitenkin ajan mukana väistymään tästä velvoittavasta asemastaan ja nuorempi, sodan jälkeinen upseeripolvi astumaan tilalle ja ottamaan vastaan kalliit perinteet ja velvoitukset manpuolustushengen ja -tahdon kohentamiseksi ja ylläpitämiseksi omalta osaltaan. Näiden perinteiden ja vastuun luovutuksessa ja vastaanottamisessa on sekä vanhalla polvella että nuorella upseeristollamme tärkeä osansa ja työkenttänä ennen kaikkea reserviupseerikerhojen työpiiri tämän henkisen pääoman siirtyessä uuden, epäilemättä valmentuneen nuorisopolven omaisuudeksi viedäkseen eteenpäin edeltäjiensä työtä. Nykyajan nuorisoa ei ilmeisestikään voitane moittia harrastusten ja iahnteiden puutteesta. Huolehtikoon se myös siitä, että sillä tästä innostaan riittää välttämätön osa maanpuolustustyölle.

Isänmaamme talvista kauneutta.

Näkymiä maakunnan maanpuolustusaatteen saralta

Kun tarkastelemme hiukan maakunnallisia näkymiä maanpuolustuksen kannalta, niin huomaamme tällä tiellä huomattavaa edistystä. Reserviupseerikerhojen lukumäärä on kasvanut aikaisemmasta seitsemästä yhdeksään. Eno ja Juuka ovat eronneet Joensuun kerhon alaisuudesta ja itsenäistyneet. Enon kerho onkin ryhtynyt toimintaan erittäin reippaasti. Enon kerhoa johtaa vanha kokenut maanpuolustusveteraani, kapteeni Hemmi Mustonen. Juukaa johtaa maanpuolustuksessa

ansioitunut sotainvalidi, kapteeni Mauri Tuhkanen. Toivotamme näille kerhoille onnea ja siunausta sekä toimintarohkeutta.

Kuulumien mukaan piirin kaikilla kerhoilla on ollut toimintaa, joten yhtään nukahtamista ei ole tapahtunut. Joensuun kerho kokoontuu milloin minkin asian merkeissä joka keskiviikko ja lisäksi joka tiistai voimistelemaan. Kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona kokoontutaan perheissä hengellisen veljespiirin

merkeissä. Toinen keskiviikko on varattu pääasiallisesti herrasmieskilpailuja varten. Kolmas keskiviikko on yleinen kerhoilta kokouksineen, esitelmineen ym. Neljäntenä keskiviikkona kokoontuu nuorten osasto samoissa merkeissä. Näin menetellen on pyritty järjestämään jokaiselle jotakin ja aina jokaiselle jokin ilta sopinee kunhan vain kiinnostusta asiaa kohtaan on olemassa.

Lieksan kerho on ollut erittäin toimelias, puheenjohtajana varatuomari, luutn. Aulis Pitkänen.

Kerho on yhdessä reservialiupseereiden kanssa aikaansaanut oman talon. Onnittelemme.

Outokummun, Nurmeksen, Ilomantsin, Kiteen ja Tohmajärven kerhoista ei ole kuulunut tavallisuudesta poikkeavaa.

Kilpailutoiminta on piirin osalta tärkein. Talvikilpailusta huolehti Joensuun kerho. Kilpailu järjestettiin Ylämyllyn maastossa, missä voitajaksi selviytyi Outokumpu, toisena Joensuu ja kolmantena Kitee. Henkilökohtaiset kolme ensimmäistä palkintoa saivat Outokummun ltn. Kuokkanen sekä Joensuun kapt. Koivusalo ja kapt. Kortelainen. Syyskilpailujen järjestäjänä toimi Ilomantsin kerho. Isäntäkerho peri joukkuekilpailun voiton, Outokumpu toisena ja Joensuu kolmantena. Kilpailujen järjestelykoneistot ovat toimineet kitkattomasti, vaikkakin niiden johtamisessa on suuria vaikeuksia lyhyen ajan takia, josta syystä ainakin tuloslaskenta osoitautuu monta kertaa visaisemmaksi tehtäväksi. Edellisten kilpailujen lisäksi Outokumpu ja Joensuu ovat kilpailleet keskenään. Joensuun kerho on lisäksi järjestänyt äsentsensä keskuudessa useita ns. herrasmieskilpailuja vaihtelevalla ohjelmalla. Yhdet tällaiset piti järjestyä myös Outokummun kerhon kanssa, mutta jostain syystä niistä ei tullut mitään. Uutta tämän toimintakauden ajalle olivat ns. kotirata-ammunnat pistoolilla ja pienoiskiväärillä. Tässä vaiheessa tämä kilpailu ei päässyt oikeuksiinsa, vaan jäi se paremminkin kokeiluluontoiseksi. Toivotaan ensi vuonna parempaa. Yhteenkään reserviupseeriliiton kilpailuun ei osallistuttu.

Ensi vuonna liiton kilpailuissa kilpailuuskikön muodostaa piiri, jolloin piirin kerhoista löytynee riittävän edustava joukkue. Liiton talvikilpailut ovat maaliskuussa ja sitä ennen piirin kilpailut, joissa ratkaistaan liiton kilpailuihin lähetettävä edustus. Edustusjoukkueen kustantaa piiri.

Joensuun Reserviupseerikerho ja Ylämyllyn Upseerikerho kilpailivat loka-marraskuun vaihteessa pistooli-ammunnassa, Ylämyllyn kerhon perieissä tällä kertaa voiton ja saadessa sanomalehti Karjalaisen lahjoittaman kiertopalkinnon vuodeksi haltuunsa. Kilpailun jälkeen nautimme pöydän antimista, katsoimme eloku-

via, kuuntelimme maj. Heikki Hutusen esitelmää ja sitä seurasi illanvietto rattoisalla ohjelmalla upseerikerholla. Pari kertaa olemme vierailleet myös Kontiolahden varuskunnassa, viimeksi kerhoillan merkeissä upseerikerholla.

Joensuun kerho on vuokrannut Hirvirannan Koti Oy:n huvilan, mutta käyttö jäi vähäiseksi. Tämän tapaista kokoontumispaikkaa kaittaisiin, mutta sen pitäisi sijaita lähempänä kaupunkia ja kulkutietä.

Useat kerhot ovat järjestäneet paikkakunnallaan isänmaallisia juhlia maanpuolustusasian merkeissä. Kaikilla kerhojen sijoituspaikkakunnilla järjestettiin itsenäisyyspäivän juhlia, useilla yhdessä reservialiupseerikerhojen kanssa. Jouluaattona suoritetaan tavanmukaiset kunniakäynnit sankarihaudoilla. Joensuussa järjestetään lisäksi jouluaaton kirkkojuhla.

Liiton kansliapäällikkö ev. B. Ikonen kävi meitä tervehtimässä parikin kertaa. Keväällä järjestimme piirin toimitsijakurssit Karjalan talossa. Johtajina toimivat kapt. Raassina liitosta ja kapt. Koivusalo piiristä. Syksyllä vieraili ev. Ikonen Enon, Outokummun ja Joensuun kerhoissa.

On ilahduttavaa, että kuluva vuosi on tuonut työhömmekukanaan runsaan joukon reservin aliupseereita. Tietävästi maakuntaan on perustettu ainakin seuraavat kerhot:

1. Joensuun Seudun Reservialiupseerit r.y.
2. Ilomantsin Reservialiupseerit r.y.
3. Kiteen Reservialiupseerit r.y.
5. Kuusjärven Reservialiupseerit r.y.
5. Lieksan Reservialiupseerit r.y.
6. Nurmeksen Reservialiupseerit r.y.

Reservialiupseerit ovat aloittaneet toimintansa erittäin ripeästi, perustaen heti alkuun oman piirin, joka tietävästi on Satakunnan jälkeen toinen koko maassa. Piirin puheenjohtajaksi valittiin johtaja, vääpeli Arvi A. Lallukka ja varapuheenjohtajaksi johtaja, vääpeli Veikko Metsälä.

Sotilasperinnemuistomerkkiasia on hautunut Joensuussa kiinteistö- ja yleisten töiden lautakunnan pöytälaatikossa. Toivottavasti tässäkin asiassa vielä edistytään.

Jatkosodan muistoristiasioista lähinnä maakuntaa ajatellen ovat Rukajärven risti ja 7. Divisioonan muistoristi ns. Kalparisti. Jälkimmäisen muistoristitoimikunnan puheenjohtajana toimii Joensuun kerhon kapt. Mauno Pankakoski ja sihteerinä luutn. Erkki Rouhiainen. 7. D:n muistoristin jakotilaisuus järjestettäneen Joensuussa tammikuun puolivälissä, mistä tarkemmin sanomalehdissä.

Erkki Rouhiainen.

Kunniavartio

Kunniavartio, vahvuus 4 miestä, asetetaan mm. sankaripataalla toimeenpantaviin seppeleenlaskutilaisuuksiin.

Kunniavartiolla on paraatipuku.

Kunniavartio seisoo kapeassa haara-asennossa (kantapäiden väli 25 sm), lakki päässä ja käsiin kädessä, upseereilla miekka olalla lepoasennon edellyttämällä tavalla.

Kunniavartio ei paikalleen mennessään eikä muulloinkaan suorita kunnianosoituksia.

Kunniavartio astuu paikalleen parijonossa miekat olalla. Kunniavartion vaihdossa vanhaan vartioon kuuluvat astuvat pitkän askeleen takaviistoon ulospäin ja uudet astuvat näiden tilalle. Kun uusi vartio on paikallaan, vanha vartio vie miekan olalle ja poistuu samaa tietä kuin uusi vartio tuli.

Paikalliset olosuhteet voivat josain määrin aiheuttaa muutoksia edellämäinnittuun järjestykseen jonkin varusesineen puuttumisen tai lukumäärän takia.

7. Divisioonan Kalparistin saantiin ovat oikeutettuja toisaalla olevassa tiedoituksessa mainittujen lisäksi seuraavissa yksiköissä palvelleet: Syv. Lin. Psto 3 ja Er.P. 17.

Suomalaiset sotavangit Moskovan triumfissa v. 1709

Muuan synkkä joulun aatto Isonvihan päiviltä.

Kaksisataaneljäkymmentäkuusi vuotta sitten, otettiin tuhansissa Suomen kodeissa murhemielin joulua vastaan. Kesällä käyty ankara Poltavan taistelu Ukrainassa, oli tuhonnut mahtavan kaarlolaisarmeijan, kuninkaan oli täytynyt paeta Turkkiin ja melkein koko Ukrainassa oleva ruotsalais-suomalainen armeija oli lyöty ja otettu vangiksi. Tsaari Pietari oli vihdoinkin saavuttanut ratkaisevan voiton vihollisistaan. Yli viisituhatta miestä oli Poltavassa joutunut venäläisten käsiin ja vähää myöhemmin käydyssä, myös onnettomasti ruotsalais-suomalaiselle armeijalle päättyneessä taistelussa vankijoukko kasvoi miltei kolminkertaiseksi, joista kuitenkin enin osa oli sairaita ja haavoittuneita. Se oli isonvihan Stalingrad. Vangiksi joutuivat maamme mainehikkaimmat joukko-osastot, Turun läänin, Uudenmaan ja Karjalan ratsuväkirykmentit, Karjalan rakuunat, Porin jalkaväkirykmentti sekä melkein puolet Turun läänin, Pohjanmaan ja Uudenmaan jalkaväkirykmentteistä sekä Porin läänin miehistä muodostettu Wrangelin kolmikasrykmentti. Ruotsalaisten rykmenttien tappiot olivat vielä raskaammat, ja lisäksi menetetty Kaarle XII melkein kaikki saksalaiset palkkasoturinsa, joista osa liittyi venäläisiin ja osa otettiin vangiksi.

Venäläiset olivat nyt ensimmäisen kerran saavuttaneet mursertavan suurvoiton Ruotsi-Suomen armeijasta ja tsaari Pietari päätti juhlia voittoaan vallan erikoisin juhlallisuuksin. Tuskin kymmenen vuotta aikaisemmin hän oli toimeenpannut Moskovan veripäivät, hirttäen yli kaksituhatta kapinoivaa streltsiä kaupungin muurin ympärille. Tällä kertaa hän päätti toimeenpanna muinaisten Rooman keisarien tapaan loistavan voiton triumfin Moskovassa ja antoi määräyksen, että kaikki ruotsalais-suomalaiset sotavangit ja saatu sotasalais

oli kuljetettava pääkaupungissa vietettävään voitonjuhlaan. Osa vangeista oli jo ehditty sijoittaa eri puolille Venäjää, mutta tsaarillisen mahtikäskyn kuuluessa heidät ajettiin liikkeille. Ei ollut eroa kenraalilla eikä korpraalilla. Kaikki, jotka suinkin kynnelle kykenivät halvimmasta sotamiehestä armeijan komentajaan saakka, komennettiin marssimaan Moskovaan, jonne myös valtakunnan ylimykset, ruhtinaat ja kasakkapäälliköt laajan valtakunnan kaikilta kuhlilta oli kutsuttu juhlimaan tsaarin voittoa. Joulukuun harmaina päivinä alkoi Moskovaan saapua sotavankien kurjia rivistöjä, joita rastsastavat kasakat paljastetuin sapelein ohjailivat. Ei ollut näissä lumisohjuisia teitä marssivissa joukoissa enää paljoakaan mahtavan kaarlelaisarmeijan ryhtiä. Risaisissa jalkineissa, toiset tallukoissa, monet avojaloin, paljain päin ja rääsyihin kääriytyneinä laahustivat Ruotsi-Suomen miehet saksalaisten palkkasoturien rinnalla paraatikaupunkia kohti. Sateja miehiä uupui matkalle, nälkä, kova pakkunen ja armoston marssi harvensivat sotavankien rivejä, mutta rykmenttien rippeet yksi toisensa jälkeen kokoontuivat kasakoiden piiskojen heiluessa majoituspaikkoihin Moskovan muurien juurelle. Joka päivä saapui joukkoja lisää milloin idästä, milloin pohjoisesta taikka etelästä, saapui väsyneitä, laihtuneita miehiä, raskaita tykkeitä, kuormastoa, kenraalien vaunuja ja rekiä, kunnes kaikki, mitä Poltavan voittosaalista voitiin esittää, oli kootu tsaarin pääkaupunkiin.

Juhlapäivä oli määrätty 22 päiväksi ja Moskovan pääkadut oli kunnostettu loisteliasta juhlaa varten. Oli rakennettu kymmeniä havunoksilla ja kangassuikaleilla koristeltuja voitonportteja, pystytetty korokkeita ja lavoja soittajille. Katujen kulmiin oli kalettu pitkiä pöytiä, jotka notkuiivat piiraista ja viinanelikoista. Ne

eivät suinkaan olleet kurjia sotavankeja, vaan heidän vartijoi-taan varten, jotta nämä pitkän triumfin kestäessä voisivat virkistää itseään ruualla ja juomalla. Kremli ja Punainen tori olivat juhraliputetut, ja jo varhaisesta aamusta lähtien paukuttelivat kanuunat kunnialaukauksia vanhan linnoituksen valleilta. Talvisen päivän seestyttyä, alkoi sitten voittosaaliin katselmus, masentavain ja barbaarisin juhla, missä suomalaiset sotavangit milloinkaan olivat joutuneet olemaan mukana. Tästä katselmuksesta kertovat senaikuiset historioitsijat:

— Tsaari tahtoi näyttää voittonsa suuruuden koko kansalleen ja siksi hän piti pääkaupungissaan kaiken arvokkaan sotasaaaliinsa; ruotsalaiset tykit, raskaat sotavaunut, rykmenttien ja pataljoonien liput, standaarit ja yksinpä Kaarle XII rikkiammuttu kantotuolinkin. Tässä sotavangeille masentavassa kulkueessa olivat sotamiehet ensimmäisinä, sitten aliupseerit ja heidän jälkeensä upseerit aina kenraaleihin saakka. Surullista oli katsella näitä ennen niin uljaita kaarlelaisia, ruotsalaisia, suomalaisia ja saksalaisia jotka risaisissa vaatteissaan, vain rääsyjä jalkoihinsa kääriä, monet aivan avojaloin laahustivat Moskovan lumisohjuisia katuja. Maahanpainettuina oli sotilaiden katse eivätkä vihollisen haltuun joutuneet liput liehuneet, vaan riippuivat alakuloisina tangoissaan kuin häpeätä tuntien nekin. Vankijonojen molemmin puolin rastsasti venäläisiä sotilaita ja kasakoita sapelit paljastettuina, hoptaen aseillaan niitä vankiparvoja, joiden jalka ei enää tahtonut marssin tahdissa kohota. Suuri joukko kunniaportteja oli pystytetty niille kaduille, joiden kautta sotavankikulkue eteni. Portteihin oli piirrelty ivailevia kuvia voitetuista ja halventavia iskulauseita. Eräässakin portissa oli kuvattuna Ruotsin leijona,

joita ilveilijapukuinen venäläinen piiskallaan kesytti. Komeat iskulauseet julistivat voittajien sankarillisuutta ja heidän suuria tekojaan, mutta ruotsalaisia ja suomalaisia pilkkaavia lauseita oli kirjoitettu talojen seinille ja kunniaportteihin. Jokaisen kunniaportin luona pysähdyttiin ja vartijat saivat viinaa, piirakoita ja olutta. Kulkue kesti niin kauan, että pimeän tullessa ei vielä kaikkien porttien läpi ollut jouduttu kulkemaan, vaikka jo aamusta lähtien oli marssittu. Tämä oli ruotsalais-suomalaisille sotilaille ja upseereille niin nöyryyttävä ja karvas tilaisuus, etteivät he sitä voineet millään kaan unohtaa ja monet kertoilivat siitä katkeralla mielellä vielä vuosia jälkeenpäinkin, kun olivat selviytyneet hengissä Siperian puristuksesta, joko pakennamalla taikka vankeja vaihdettaessa. Näistä Moskovan triumfin kokemuksistaan ja vankiloolostaan ovat monet mukana olleet jälkeenpäin kirjoitelleet järkyttäviä kokemuksiaan . . .

Vankeudesta palanneiden kertomana on jäänyt historiaan koko joukko tapauksia tämän joulukuuisen Moskovan triumfin päiviltä. Eräät upseerit ja sotilaat, jotka kulkueessa uskalsivat osoittaa mieltään eivätkä tervehtineet venäläisiä upseereja, vaan käänäsivät katseensa pois, saivat katkerasti katua jäykkäniskaisuuttaan. Monia kymmeniä sotilaita ja upseereja pantiin rautihin ja heitettiin kuukausimääriksi pimeisiin vankiloihin, jossa he saivat elää pelkällä vedellä ja leivällä. Muutamat joutuivat ruuskittaviksi ja eräitä surmattiin — kylläkin sen syyn varjolla, että he olivat muka yrittäneet karata.

Heti joulun jälkeen, kun voitonjuhlat olivat päättyneet, alettiin Moskovaan raahattuja sota-vankeja taas siirtää Venäjän eri kaupunkeihin ja työleireihin. Enin osa kuljetettiin jalkaisin kauas Siperiaan saakka. Yksistään Tobolskiin vietiin yli kaksituhatta ruotsalais-suomalaista vankia, joista vielä 1712 oli kaupungissa 1165 miestä, joukossa noin 700 upseeria. Mutta myös paljon kauemmaksi vankeja oli siirretty, aina Tjumeniin ja Tomskiin saakka. Suomalaisista joutui suurin osa Tobolskiin, No-

7. Divisioonan KALPARISTI

7. Divisioonan allamainituissa joukko-osastoissa ja yksiköissä jatkosodan (vv. 1941—44) aikana palvelulle on päätetty valmistaa muistoristi.

7. Divisioonaan kuuluivat:

7. DE, JR 9, JR 30, JR 51, KTR 2, Kev. Os 15, Rask.Psto 1, Rask.Psto 28, VP 26, Pion. P 35, 14. RajaJK, 3 Tyk. K, 35. Tyk. K, 4. Mitt.Ptri, Esik. K/7. D (+ OE/7 D ja Sissi Os. /7. D), PPK/7 D, 35. Pion-Kol., 29. Kss. K, 18. SPolJ, 68. Autok, 28. AVar. K, 28. EVar. K, 28. Vaat.K, 28. Autokorj., 28. Poltto Os., 28. LK, 28. LK 6. SAautoJ., 28. KS, 28. ELK, 28. Kpk, SPalok. 13.

Muistoristin on oikeutettu saamaan jokainen edellämainituissa joukko-osastoissa palvellut, sotilas, lotta, sotilaskotisisar, sairaanhoitaja ja näihin rinnastettava sekä divisioonan käymissä taisteluissa kaatuneen, kadonneen tai myöhemmin kuolleen leski, vanhin poika tai tytär, äiti, isä — tässä järjestyksessä. Muistoristin hinta on mk 900:— (Mahdollinen ylijäämä käytetään 7. D:ssä palvelleiden huoltotarkoituksiin), ennakkosuoritus valmistelutöiden jouduttamiseksi vähintään mk 450:—. Muistoristi on ennakkosuoritusta vastaan anottava Muistoristitoimikunnalta, Joensuu, Ilveksenkatu 16, jolloin on joko siirtolomakkeella taikka erikseen kirjeitse ilmoitettava seuraavat tiedot: Täydellinen nimi, sotilasarvo, syntymäaika, sodanaikainen yksikkö; sekä mikäli mahdollista, taistelupaikat ja yksikön päällikön nimi, nykyinen osoite, kaatuneen tai kadonneen kaatumis- tai katoamispaikka ja -aika. Missä haluaa ottaa muistoristin vastaan, Helsingissä, Kuopiossa tai Joensuussa. Ennakkomaksun voi suorittaa Muistoristitoimikunnan postisiirtotilille N:o Ku 63301. Jakotilaisuuksista, jotka järjestetään samanaikaisesti Helsingissä, Kuopiossa ja Joensuussa, ilmoitetaan myöhemmin. Tämän jälkeen noutamattamat, tilatut ja maksetut muistoristit lähetetään postitse tai Muistoristitoimikunnan Helsingin, Kuopion ja Joensuun jaostojen toimesta paikkakunnan sanomalehdessä lähemmin ilmoitettavissa paikoissa.

Muistoristin valmistaa **Merkkikeskus Hj. Sorsa Oy.**, Helsinki, Mikonkatu 6 D.

Lähempiä tietoja Pohjois-Karjalassa saa mm. seuraavilta: Joensuussa kapteenit Mauno Pankakoskelta, Iikka Koivulalta, luutn. Erkki Rouhaiselta, vääpelit Arvi A. Lallukalta ja Here Purolaiselta. Enossa: kapteeni Hemmi Mustoselta. Outokummussa: vääpeli Veikko Metsälältä. Polvijärvellä: luutn. Mauri Kokkoselta.

vosoliin ja Solikanskiin. Tänne oli myös kuljetettu paljon Suomesta saatuja vankeja ja heidän perheitään Viipurista, Käkisalimesta, Savonlinnasta ja Kajaanista. Osa suomalaisia vankeja, n. 600 miestä sai jäädä Nevan suulle rakentamaan Pietari Suuren uutta kaupunkia, »Ikkunaa länteen», joka alkuaan melkein

yksinomaan rakennettiin vanki- ja pakkotyövoimalla.

Kuten nytkin, oli silloinkin Venäjän sotavankileireillä ja Siperian kaupungeissa rinnan suomalaisia ja saksalaisia sotavankia. Kaarle XII armeijassahan palveli useita saksalaisia palkkasoturirykmenttejä ja nämä olivat pääosaltaan joutuneet vangiksi jo

ennen Polttavan taistelua. Myös Baltiasta oli otettu paljon saksalaisia vangeiksi ja siirretty Siperiaan. Tiedetään suomalaisten ja saksalaisten mm. pitäneen yhteisiä kouluja ja saksalais-ruotsalais-suomalaisia sotavanki seurakuntia oli monissa Uralin takaisissa kaupungeissa.

Sotavankien elämä oli perin raskasta. Ruotsista käsin kerättiin kyllä rahaa heidän avustamiseksi ja valtiokin auttoi jonkun verran, mutta kaikki eivät millään päässeet osaksi näistä pienistä avustuksista. Niinpä täytyi jokaisen parhaansa mukaan yrittää hankkia leipänsä sillä ne, joita ei oltu määrätty pakkotöihin, saivat itse hankkia elatuksensa. Monet rupesivat harjoittamaan tupakanviljelystä ja viinanpolttoa. Suomalaisia upseereja oli ravintoloitsijoina, satulaseppinä, hevosten kengittäjinä ja aivan tavallisina maatyöläisinä. Mutta heille maksettiin niin pientä palkkaa, ettei se riittänyt edes tupakkarahaksi. Lisäksi kohteli kiihkokreikkalaiskatolinen väestö hyvin tympeästi suomalaisia, joita pidettiin »pakanoina ja barbaareina». Niinpä monet, saadakseen elämäänsä edes jotakin helpotusta, antoivat kastaa itsensä kreikkalaiskatoliseen uskoon ja menivät naimisiin venäläisten naisten kanssa. Ei ole koskaan selvitetty, kuinka paljon suomalaisia sotavankeja näin jäi Venäjälle, mutta arvelaan, että heitä olisi ollut useita satoja.

Elintaso oli niihin aikoihin Venäjällä hyvin alhainen. Maaorjuus rasitti kahta kolmatta osaa kansasta ja tavat olivat alkeellisen sivistymättömiä. Kopekka, joka silloisenkaan kurssin mukaan ei ollut paljon minkään arvoinen Ruotsi-Suomessa, oli suuri raha Siperiassa. Tynnöri viljaa maksoi 30 kopekkaa, suuren härän sai ostaa 80 kopekalla ja kun siitä myytiin vuota ja tali, jäi lihan hinnaksi vain 30 kopekkaa. Yhdellä kopekalla sai 40 kananmunaa ja neljä jänistä

samalla hinnalla. Täysikasvuinen lammas maksoi 7—8 kopekkaa. Mutta vaikka hinnat olivatkin näin alhaiset, oli kopekka hien takana. Sotavanki saattoi joutua työskentelemään koko viikon, ennenkuin yksi tuollainen kuparikolikko jäi kehnnon ruuan lisäksi hänen taskuunsa.

Karkaamia tapahtui tuhkatieheän, mutta ne onnistuivat vain harvoin. Kaikenkaikkiaan lienee vain noin 50 suomalaista sotavankia onnistunut karkaamaan Venäjältä ennen kuin vankien vaihto virallisesti tapahtui. Tarkkaa lukua ei liioin ole siitä kuinka paljon suomalaisia sotavankeja nääntyi Tobolskissa, Voronezin laivatelakoilla, Samarankin rikkikaivoksissa taikka Uralin vuoristossa. Luku kohonnee kuitenkin useihin tuhansiin, kun otamme lukuun kaikki Ison vihan aikana sotavankeuteen joutuneet suomalaiset miehet, naiset ja lapset lukuun. Tiedetään myös, että suomalaisia sotavankeja myytiin maaorjiksi jopa persialaisille paimentolaisille eikä näistä yksikään palannut kotimaahansa. Vuonna 1712 lähetti tsaari vihanvimmoissaan Moskovasta käskyn, että kaikki sotavangit oli surmattava. Ruhtinas Mensikov esti kuitenkin tämän joukkomurhan, lähettäen tsaarin käskyn jälkeen oman käskynsä, että sotavankien surmaamista ei saanut toistaiseksi panna täytäntöön. Myöhemmin, kun tsaari taas tyyntyi vihassaan, hän itsekin peruutti tuon epäinhimillisen käskynsä.

Pian kaksisataaviisikymmentä vuotta on kulunut noista ajoista. Suomalaisia sotavankeja huhuiltaan yhä vieläkin olevan Venäjällä. Kukapa tietää, vaikka heidän vartijoinaan olisi kaarlelaisten sotavankien venäläistyneitä jälkeläisiä, niiden miesten pojanpojanpojanpojanpojanpoikia, jotka kerran joulunaatonattona kokivat Moskovon nöyryyttävän triumfin!

A—e H—ki.

Veljesarvan myynti alkaa vuoden vaihteessa

Kannatusyhdistykselle on myönnetty 25 milj. markan arpajaisosuus. Arpajaisissa, yhteensä 120 milj. markkaa, ovat osallisina:

Sotainvalidien Veljes-		
liitto r.y.	70	milj. mk
Suomen Reserviup-		
seeriliiton Kan-		
natusyhdistys ry	25	» »
Kotiseutuliitto r.y.	25	» »
	120	milj. mk

Arpajaisten nimenä on »Veljesarva».

Arpajaiset hoitaa kuten v. 1954 Arpajaisyhdistys r.y.

Arpojen myyntiaika on 1. 1.—31. 1. 1956. Arvan hinta on keskimäärin 86 markkaa. Arvat hinnoitellaan 0—100 markan arvoisiksi. Liiton hallitus on päättänyt, että arpojen myynti suoritetaan liiton piirissä piirien ja kerhojen toimesta samalla tavoin ja vastaavasti samoin perustein kuin vuoden 1954 arpajaisissa.

Piirien (kerhojen) myyntikiintiöksi, arvan keskihinnan ollessa nyt alhaisemman kuin vuoden 1954 arpajaisissa, suunniteltu 12 arpaä jäsentä kohti.

Piiriasiamiehenä toimii piiri ja kerhoasiamiehinä kerhot.

Arpojen myyjinä toimivat jäsenet. Veloitushinta 100 markkaa arpaä kohti ja hyvitys sen mukaan mitä arpojen kannat osoittavat.

Tee parhaasi arpojen myynnin onnistumiseksi.

Sotilasvarusteiden tilaukset

voidaan suorittaa yhteistilauksina kahdesti vuodessa keväällä ja syksyllä. Seuraavan kerran on tilaukset jätettävä kerhoille 15. 2. 1956 mennessä. Hinnat: päällystakki 5.035.—, asetakki 5.250.—, kesäpusero 1.085.—, housut 2.953.—, turkislakki 1.065.—, kesälakki 350.—. Maksun on seurattava tilausta.

Kirjoituskilpailu

«Pohjois-Karjalan Reservin Upseeri» haluaa kirjoituksia mieluummin maakunnallisista aiheista ja erikoisesti maanpuolustuksen alalta. Aiheena esim. Olli Tiainen, Suomen sota, vapaussota, talvisota ja jatkosota. Esim. JR 10:stä ei ole julkaistu kirjoituksia tai talvisodan JR 34:stä ja KTR 12:sta. Myös muut näihin aiheisiin liittyvät muistelmat tulevat kysymykseen. Kirjoituksista julkaistaan osa «Pohjois-Karjalan Reservin Upseeri»- ja osa «Reservin Upseeri»-nimisissä lehdissä. Kirjoitukset on oltava piirissä viimeistään tammikuun viimeisenä päivänä 1956. Parhaista kirjoituksista jaetaan palkinnot:

I palkinto	mk 3.000:—
II «	« 2.000:—
III «	« 1.000:—

Voittajien luettelo julkaistaan kilpailuajan jälkeen ilmestyvässä piirilehdessä.

POSTISIIRTOTILIEN NUMEROT.

Pohjois-Karjalan Reserviupseeri-piirin postisiirtonumero 24 813.

Sotilasperinnetoimikunta, Joensuu, Torikatu 25, 24 575.

Muistoristitoimikunta (7.D), Joensuu, Ilveksenkatu 16 63 301.

Joensuun Reserviupseerikerho ry. Joensuu, Siltakatu 14 B 20, 81 669.

Jouluaaton juhlallisuudet Joensussa

Klo 16.00—n. klo 20.00

Kunniavartiointi sankarihaudalla.

Klo 17.00

Jouluaaton kirkkojuhla, puhe teoltri Olavi Tarvainen.

Klo 18.30

Kunniakäynti sankarihaudalla.

Kunniavartiointiin osallistuvat KTR 1, Joensuun Sotilaspiirin Esikunta, Pohjois-Karjalan Rajavartios-to, Joensuun Reserviupseerikerho ja Joensuun Seudun Reservialupseerit.

MAANPUOLUSTUSVÄKI

Koko A 4 (210×297)

Peruskalliomme—maanpuolustus adressilla

Adresseja myyvät kaikki Pohjois-Karjalan reserviupseerikerhot sekä mm. seuraavat pankit ja kauppaliikkeet:

JOENSUUSSA:

Joensuun Kirja- ja Paperikauppa

— Pääliike Pankkitalossa, puh. 2365

— Pielishovin Kirjakauppa, puh. 2044

— Niinivaaran Kirjakauppa, Tiaisenskatu 8, puh. 3128

Karjalaisen Paperikauppa

— Joensuu, Torik. 33, puh. 2811/31

Kuusimon Kirjakauppa

— Joensuu, Kauppakulma, puh. 2955

T:mi Emil Mannerheimo

— Joensuu, Torik. 25, puh. 2127

Kansallis-Osake-Pankki

Pohjoismaiden Yhdyspankki

Adressipalvelumme sijaitsee Koivula Oy:ssä, Joensuu, Siltakatu 12 (Yhdyslinna), puh. 2051. Adressipalvelu hoitaa pyydettyä adressit määräraikkaan ja kirjoittaa tekstit.

Ilomantsissa: Ilomantsin Säästöpankki

Kiteellä: Kiteen Apteekki

Lieksassa: Pielisjärven Säästöpankki

Nurmeksessa: Pohjoismaiden Yhdyspankki

Outokummussa: Kansallis-Osake-Pankki

Enossa: Kapteeni Hemmi Mustonen

Juussa: Juuan Osuuskassa

Liperissä: Liperin Osuuskassa

Huhtilammilla: Luutn. Jouko Eronen

ADRESSIEN VÄHIMMÄISHINTA 300 mk/kpl.

Reservin upseeri

Täytä velvollisuutesi maanpuolustustyötä kohtaan ja liity paikkakuntasi reserviupseerikerhon jäseneksi ja suorita jäsenmaksusi säännöllisesti

Toivotamme kaikille Pohjois-Karjalan reservin ja varuskuntien upseereille ja heidän perheilleen
sekä koko maanpuolustusväelle

Rauhallista joulua

JA

onnellista uutta vuotta

POHJOIS-KARJALAN RESERVIUPSEERIPIIRIN PIIRITOIMIKUNTA
JOENSUUN RESERVIUPSEERIKERHO r.y.

— NAISOSASTO	— VETERAANIOSASTO
— URHEILUOSASTO	— KIIHTELYSVAARAN ALAOSASTO
— NUORTEN OSASTO	— HENGELLINEN VELJESPIIRI

ENON RESERVIUPSEERIKERHO r.y.
ILOMANTSIN RESERVIUPSEERIKERHO r.y.
JUUAN RESERVIUPSEERIKERHO r.y.
KITEEN RESERVIUPSEERIKERHO r.y.
LIEKSA—PIELISJÄRVEN RESERVIUPSEERIKERHO r.y.
NURMEKSEN RESERVIUPSEERIKERHO r.y.
OUTOKUMMUN RESERVIUPSEERIKERHO r.y.
TOHMAJÄRVI—VÄRTSILÄN RESERVIUPSEERIKERHO r.y.
JOENSUUN SOTILASPIIRIN ESIKUNTA
JÄÄKÄRIPATALJOONA 5
KENTTÄTYKISTÖRYKMENTTI 1.
POHJOIS-KARJALAN RAJAVARTIOSTO
POHJOIS-KARJALAN RESERVIALIUPSEERIPIIRI
PÄIRILEHTI:
»POHJOIS-KARJALAN RESERVIN UPSEERI«

Pohjois-Karjalan RESERVIN UPSEERI

Julkaisijat: Joensuun Reserviupseerikerho r.y. — Toimitus: Luutn. Veikko Pekkarinen (päätoimittaja), luutn. Erkki Rouhiainen ja vänr. Vilho Keskitalo. — Toimitus: Joensuu, Torikatu 33, puh. 2818 ja Ilveksenk. 16, puh. 2437. — Postisiirtotili n:o 81 669.

Peruskalliomme — Maanpuolustus

Itä-Suomen Asuste

Joensuu — Kauppakatu 28
Puh. 2188 ja 3076

Reservin upseerien tunnettu
ostopaikka.

Väinö Kontkanen

Joensuu — Koskikatu 5

Kankaita ja asusteita.

KAHVI- JA EINESLÄHETTÄMÖ

Omist. MAIJA KURKI
Joensuu — Torikatu 13
Puhelin 2379

Antti Kähkönen

Joensuu — Kauppahalli
Puh. 2763

Liha- ja ruokatavarakauppa

Varattu

JOENSUUN PUTKITYÖ

NEVALAINEN & NEVALAINEN

Joensuu — Niskakatu 19.
Puhelin 3158

VESI- JA LAMPÖJOHTOTYÖT

Linda Hukka Oy

Kangas- ja lyhyttavaraliike
Joensuu — Torik. 15
Puhelin 2203

Kahilan Leipomo

Konditoria ja kahvila

Malmik. ja Kauppak.,
Puh. 2043

YRJÖ WAHLGREN Oy

Joensuu — Kauppak. 27
Puhelin: Konttori 2152
Myymäälä 3183

Turkiksia — Kankaita — Asusteita

